

Ποιος φοβάται τις εκλογές;

Η ετυμνηγορία του λαού και η αμφισβήτηση της Μεταπολίτευσης

Θα γίνουν επιτέλους οι εκλογές. Αν και δεν έχουν ακόμη συμπληρωθεί τα τέσσερα χρόνια που το Σύνταγμα προβλέπει, οι πρώτες εκλογές είναι επιβεβλημένες, διότι το πολιτικό σύστημα έχασε σε μεγάλο βαθμό τη νομιμοποίησή του, ενώ για πρώτη φορά ο ελληνικός λαός γνωρίζει αρκετά καλά τα πραγματικά δεδομένα.

Οι εκλογές αυτές όμως συνδέονται δυστυχώς με τη μεγαλύτερη αμφισβήτηση της δημοκρατικής αρχής μετά τη Μεταπολίτευση. Η αμφισβήτηση αυτή έχει δύο μορφές που προέρχονται από διαφορετικές πηγές, αλλά η ουσία του επιχειρήματός τους είναι η ίδια: «Οι Έλληνες πολίτες δεν είναι ικανοί να επιλέξουν ορθά γιατί είναι ανίκανοι να αντιληφθούν τα πραγματικά συμφέροντά τους».

Κατ' αρχήν πολλοί ισχυρίζονται ή υπονοούν ότι οι εκλογές αυτές είναι επικίνδυνες για τη χώρα, ότι μπορούν να έχουν ακόμη και καταστροφικά αποτελέσματα καθώς, κατά πάσα πιθανότητα, δεν θα αναδείξουν αυτοδύναμο νικητή αλλά θα μας οδηγήσουν σε ένα χάος ακυβερνησίας. Ο εφιάλτης όσων φοβούνται τα παραπάνω είναι η ακόμη χειρότερη (για αυτούς) περίπτωση να μην μπορεί να σχηματιστεί κυβέρνηση από τα δύο πρώην μεγάλα κόμματα καθώς αυτά θα έχουν αποδυναμωθεί σε μια Βουλή γεμάτη μικρά «ακραία» κόμματα της Αριστεράς και της Δεξιάς.

Προσωπικά αδυνατώ να αντιμετωπίσω ως εφιάλτη την αποδυνάμωση των δύο δεινοσαύρων που, ενώ είναι οι βασικοί υπεύθυνοι της σημερινής εξαθλίωσης της χώρας μας, συνεχίζουν να συγκρούονται μεταξύ τους με όρους της δεκαετίας του 1980. Αλλά αυτό δεν θα με πείραζε και τόσο, αν τα στελέχη τους δεν έκαναν ταυτόχρονα ό,τι μπορούν για να εμποδίσουν κάθε δειλή προσπάθεια μεταρρύθμισης και να προστατεύσουν κάθε συντηχιακό και επιχειρηματικό

συμφέρον που ελπίζουν ότι θα βοηθήσει στον Αρμαγεδώνα των επερχόμενων εκλογών.

Η ενδυνάμωση αντίθετα μικρών κομμάτων, που είναι αντιδραστικά, εχθρικά απέναντι σε κάθε είδος μεταρρύθμισης, αντιευρωπαϊκά και εθνικιστικά και στην καλύτερη περίπτωση απλώς λαϊκιστικά και καιροσκοπικά, παρουσιάζεται ως καταστροφή. Όμως αδυνατώ και πάλι να κατανοήσω γιατί η ελεύθερη έκφραση των προτιμήσεων του ελληνικού λαού μπορεί να είναι καταστροφική και ταυτόχρονα δεν μπορώ να καταλάβω ποιοι δημοκρατικοί τρόποι υπάρχουν για να αποφευχθεί αυτή η «καταστροφή». Αν ο ελληνικός λαός έχει πραγματικά διαμορφώσει αυτές τις προτιμήσεις, θα το δούμε όταν θα τις αποκαλύψει με την ψήφο του στην κάλπη.

Αλλά και σε αυτή την περίπτωση οι προτιμήσεις που σε αρκετούς φαίνονται απεχθείς έχουν διαμορφωθεί από το κυρίαρχο πολιτικό σύστημα. Αυτά τα «ακραία» κόμματα είναι οι πλέον γνήσιοι εκφραστές της εθνικής μας ιδεολογίας. Η φαινοκίνητη ιδεολογία τους έχει ιδεολογικούς πατέρες και μπότερες ανάμεσα στα επιφανέστερα στελέχη των δύο μεγάλων κομμάτων και κυρίως ανάμεσα σε πρόσφατα εκσυγχρονισθέντες διανοούμενους, δημοσιογράφους και ακαδημαϊκούς, που προσέφεραν όμως τα φώτα τους και τα κείμενά τους για δεκαετίες στην υπηρεσία αυτών των ιδεών που σήμερα δεν θέλουν ούτε να ξέρουν. Η ιδεολογία αυτή διδάχθηκε στα σχολεία ως μάθημα της Εκθεσης Ιδεών, αναπαράγεται και δικαιώνεται στα πανεπιστήμια και δοξάζεται μέχρι και σήμερα σε άπειρους δημοφιλείς ιστότοπους αριστεροδεξιάς συνωμοσιολογικής μπουρδολογίας.

Από την άλλη, τα φιλελεύθερα εκσυγχρονιστικά κόμματα αδυνατούν να εξασφαλίσουν το ελάχιστο ποσοστό που θα τους εξασφάλιζε έστω την είσοδο στη Βουλή. Το πρόβλημα δεν είναι μόνο η αποτυχημένη αντιπαράθεσή τους με την κυρίαρχη ιδεολογία, αλλά ούτε τελικά και

η θλιβερή αδυναμία συνεργασίας τους. Το πρόβλημα είναι ότι ενώ η ζήτηση για εκσυγχρονισμό και μεταρρυθμίσεις στην ελληνική κοινωνία δεν είναι μεν πλειοψηφική, είναι όμως σημαντική, τα κόμματα αυτά κατορθώνουν να καλύψουν με την προσφορά τους ένα πολύ μικρό μέρος της. Γιατί άραγε;

Όμως η αμφισβήτηση των εκλογών έρχεται και από την αντίθετη κατεύθυνση: Η εκ των προτέρων απαξίωση των εκλογών από κάθε κατεστημένο συμφέρον που φοβάται ότι μια νέα πλειοψηφία ίσως συγκρουστεί μαζί του από ισχυρότερη θέση είναι ασφαλώς εκ του πονηρού. Από την άλλη, η απόρριψη των εκλογών της «αστικής δημοκρατίας» από τους εκπροσώπους της μεσαιωνικής Αριστεράς οφείλεται στην απελπισία των αναμικτών αριθμών που είναι αδύσπαστοι και δεν μπορούν πλέον να δικαιολογηθούν με ιδεολογήματα του 19ου αιώνα. Η συνεργασία όμως των εκπροσώπων των ιδιοτελών συμφερόντων και των αραχνιασμένων ιδεολογιών μπορεί να λειτουργήσει με αποτελεσματικότητα αντιδημοκρατική αυταρχικότητα, όπως έδειξε το πρόσφατο παράδειγμα της μη εφαρμογής του νόμου για τα ΑΕΙ.

Η δημοκρατική διαδικασία έχει πολλά προβλήματα, το σημαντικότερο από τα οποία είναι ότι το αποτέλεσμα της μπορεί να μη μας αρέσει. Αν πράγματι λοιπόν ο ελληνικός λαός ενισχύσει το αντιμεταρρυθμιστικό άτυπο μέτωπο, σε σημείο που να του δώσει το δικαίωμα να ελέγχει τη διακυβέρνηση της χώρας, ομολογώ ότι θα απογοητευτώ. Όμως η δική μου απογοήτευση (όπως και η απογοήτευση οποιουδήποτε) δεν έχει καμία σημασία. Αυτό που έχει (και πρέπει να έχει) σημασία σε μια φιλελεύθερη δημοκρατία είναι η συλλογική έκφραση του ελληνικού λαού, την οποία θα πρέπει να σεβαστούμε χωρίς όρους.

Ο Αριστείδης Χατζής είναι αναπληρωτής καθηγητής Φιλοσοφίας Δικαίου και Θεωρίας Θεσμών στο Τμήμα ΜΙΘΕ του Πανεπιστημίου Αθηνών

ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ ΧΑΤΖΗ

Αδυνατώ να καταλάβω γιατί η ελεύθερη έκφραση των προτιμήσεων του ελληνικού λαού μπορεί να είναι καταστροφική και ποιοι δημοκρατικοί τρόποι υπάρχουν για να αποφευχθεί αυτή η «καταστροφή»